

2016. szeptember 14., szerda

P8_TA(2016)0344

A legutóbbi lengyelországi fejlemények és az Európai Unió Alapjogi Chartájában rögzített alapvető jogokra gyakorolt hatásuk

Az Európai Parlament 2016. szeptember 14-i állásfoglalása a legutóbbi lengyelországi fejleményekről és az Európai Unió Alapjogi Chartájában rögzített alapvető jogokra gyakorolt hatásokról (2016/2774(RSP))

(2018/C 204/11)

Az Európai Parlament,

- tekintettel a Szerződésekre, különösen az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 2., 3., 4. és 6. cikkére,
  - tekintettel az Európai Unió Alapjogi Chartájára,
  - tekintettel a Lengyel Köztársaság alkotmányára,
  - tekintettel az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló egyezményre (EJEE) és az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélkezési gyakorlatára,
  - tekintettel a Bizottságnak „A jogállamiság megerősítésére irányuló új uniós keret” című, 2014. március 11-i közleményére (COM(2014)0158),
  - tekintettel a lengyelországi helyzettel kapcsolatos, 2016. január 19-i vitájára,
  - tekintettel a lengyelországi helyzetről szóló, 2016. április 13-i állásfoglalására ⁽¹⁾,
  - tekintettel a Bizottság 2016. június 1-én elfogadott véleményére a lengyelországi jogállamiságról,
  - tekintettel a Bizottság 2016. július 27-i ajánlására a lengyelországi jogállamiságra vonatkozóan,
  - tekintettel az Európa Tanács szakértőinek a lengyel közszolgálati médiával kapcsolatos három jogszabálytervezetről szóló, 2016. június 6-i véleményére,
  - tekintettel a Velencei Bizottságnak a Lengyel Alkotmánybíróságról szóló 2015. június 25-i törvény módosításairól szóló, 2016. március 11-i véleményére,
  - tekintettel a Velencei Bizottságnak a rendőrségi törvény és egyes más törvények módosításáról szóló, 2016. január 15-i törvénnyel kapcsolatos 2016. június 13-i véleményére,
  - tekintettel az Európa Tanács emberi jogi biztosának 2016. február 9–12-i lengyelországi látogatását követően elkészített, 2016. június 15-i jelentésére,
  - tekintettel eljárási szabályzata 123. cikkének (2) bekezdésére,
- A. mivel az Európai Unió az emberi méltóság, a szabadság, a demokrácia, az egyenlőség, a jogállamiság, valamint az emberi jogok – ideértve a kisebbségekhez tartozó személyek jogait is – tiszteletben tartásának értékein alapul, és mivel ezek az értékek közősek a tagállamokban, a pluralizmus, a megkülönböztetés tilalma, a tolerancia, az igazságosság, a szolidaritás, valamint a nők és a férfiak közötti egyenlőség társadalmában, és mivel a lengyel nép ezeket a 2003-ban tartott népszavazás alkalmából jóváhagyta;
- B. mivel az EUSZ 6. cikkének (3) bekezdése megerősíti, hogy az EJEE-ben garantált és a tagállamok közös alkotmányos hagyományaiból következő alapvető jogok az uniós jog általános alapelveit képezik;

⁽¹⁾ Elfogadott szövegek, P8_TA(2016)0123.

2016. szeptember 14., szerda

- C. mivel az EU működése a kölcsönös bizalom véelmén alapul, amely szerint a tagállamok az EJEE-ben és az Alapjogi Chartában rögzítetteknek megfelelően tiszteletben tartják a demokráciát, a jogállamiságot és az alapvető jogokat;
- D. mivel a lengyel alkotmány 9. cikke kimondja, hogy a Lengyel Köztársaság tiszteletben tartja a rá vonatkozó nemzetközi jogot;
- E. mivel a jogállamiság egyike azon közös értékeknek, amelyeken az EU alapul, és mivel a Szerződések értelmében a Bizottság a Parlamenttel és a Tanáccsal együtt felelős a jogállamiság mint az EU egyik alapvető értéke tiszteletben tartásának garantálásáért, és annak biztosításáért, hogy az uniós jogot, értékeket és elveket tiszteletben tartásuk;
- F. mivel az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikke és az EJEE 6. cikke rögzíti a bírói kar függetlenségét, amely alapvető követelmény a hatalommegosztás demokratikus elve tekintetében, amelyet a lengyel alkotmány 10. cikke is tükröz;
- G. mivel a hatalmi ágak szétválasztása és az igazságszolgáltatás függetlensége a demokratikus rendszer olyan alapvető eleme, amelyet nem szabad aláásni;
- H. mivel Lengyelországban a közelmúlt eseményei – különösen az Alkotmánybíróság összetételével és működésével kapcsolatos vita, valamint az, hogy nem tették közzé az Alkotmánybíróság által meghozott ítéleteket – a jogállamiság tiszteletben tartásával kapcsolatos garanciák tekintetében aggodalomra adnak okot;
- I. mivel a Velencei Bizottság az Alkotmánybíróságról szóló jogszabály módosításaira vonatkozó véleményében felhívta a lengyel állami szerveket, hogy tegyék közzé, teljes mértékben tartásuk tiszteletben és hajtsák végre az Alkotmánybíróság ítéleteit, miközben hangsúlyozza, hogy a fent említett módosítások súlyosan aláássák az Alkotmánybíróság munkáját és az alkotmány őreként hatástalanná teszik;
- J. mivel az az Alkotmánybíróság megbénítása arra készítette a Bizottságot, hogy a jogállamisági keretnek megfelelően párbeszédet kezdeményezzen a lengyel kormánnyal annak biztosítása érdekében, hogy teljes mértékben tiszteletben tartásuk a jogállamiságot; mivel a lengyel hatóságokkal folytatott intenzív párbeszédet követően és annak tükrében, hogy a lengyel kormány nem ért el eredményeket az alkotmányos válság rendezésében, a Bizottság szükségesnek tartotta, hogy a jelenlegi helyzet értékeléséről hivatalos véleményt készítsen;
- K. mivel a lengyel hatóságokkal folytatott további megbeszélések ellenére a lengyelországi jogállamiságot fenyegető kérdéseket nem oldották meg kielégítően, és a Bizottság úgy véli, hogy Lengyelországban rendszerszintű fenyegetés veszélyezteti a jogállamiságot; mivel emiatt konkrét ajánlásokat fogalmazott meg a lengyel hatóságok számára, hogy hogyan kezeljék minél gyorsabban az általa aggályosnak tartott ügyeket;
- L. mivel a jogállamisági keret célja a jogállamisággal szembeni rendszerszintű fenyegetések kiküszöbölése bármely uniós tagállamban, különösen olyan helyzetekben, amelyek nem kezelhetők hatékonyan kötelezettségszegési eljárások keretében, valamint abban az esetben, ha a nemzeti szintű „jogállami biztosítékok” már nem tűnnek képesnek e fenyegetések hatékony kezelésére;
- M. mivel az EU elkötelezte magát a tömegtájékoztatás szabadságának és sokszínűségének, valamint a tájékozódás és a véleménynyilvánítás szabadságának tiszteletben tartása mellett az Alapjogi Charta 11. cikkében és az EJEE 10. cikkében foglaltaknak megfelelően, és amit a lengyel alkotmány 14. cikke is tükröz;
- N. mivel az újonnan javasolt és már elfogadott lengyel médiatörvény módosításai, különösen a közszolgálati média irányítása, a szerkesztői függetlenség és az intézményi autonómia tekintetében aggodalomra adnak okot a véleménynyilvánítás szabadságának és a tömegtájékoztatás szabadságának és sokszínűségének tiszteletben tartását illetően;
- O. mivel az Európa Tanács szakértői miután szakértői párbeszédet folytattak a lengyel hatóságokkal a közszolgálati médiával kapcsolatos három törvénytervezet csomagjáról, arra a következtetésre jutottak, hogy javításokra van szükség, különösen az irányítás, a tartalom és az újságírók közfeladata és védelme terén;

2016. szeptember 14., szerda

- P. mivel a szabadsághoz és a biztonsághoz, a magánélet tiszteletben tartásához és a személyes adatok védelméhez fűződő jogot az Alapjogi Charta 6., 7. és 8. cikke, valamint az EJEE 5. és 8. cikke, továbbá a lengyel alkotmány 31. és 47. cikke is rögzíti;
- Q. mivel a Velencei Bizottság a rendőrségi törvény módosításaira és bizonyos egyéb aktusokra vonatkozó véleményében arra a következtetésre jutott, hogy a rendőrségi törvényben a titkosszolgálati megfigyelés végrehajtásához meghatározott eljárási biztosítékok és anyagi feltételek nem elegendők ahhoz, hogy megakadályozzák annak túlzott alkalmazását, illetve a magánélet vagy a személyes adatok védelmébe történő indokolatlan beavatkozást; e tekintetben emlékeztet arra, hogy a Bíróság és az Emberi Jogok Európai Bírósága is kiemelte, hogy lehetőleg bírósági ellenőrzéssel végzett hatékony felügyeleti mechanizmusokat kell bevezetni az ilyen tevékenységek felügyeletének biztosítására;
- R. mivel hasonló aggályokat vet fel a terrorizmus elleni új jogszabály, különösen az EJEE 5., 8., 10. és 11. cikkének és a lengyel alkotmánynak való megfelelés tekintetében;
- S. mivel az Európai Bizottság úgy véli, hogy amíg az alkotmánybírók akadályokba ütköznek a hatékony alkotmányos felülvizsgálat elvégzése tekintetében, addig nem lesz lehetőség az alkotmány tiszteletben tartásának hatékony ellenőrzésére, ideértve az alapjogokra vonatkozó rendelkezéseit, a jogalkotási aktusokat, például a Szejm által nemrégiben elfogadott különösen érzékeny jogalkotási aktusokat;
- T. mivel a Velencei Bizottság az alkotmányjog független szakértőiből áll, akiket az Európa Tanács valamennyi tagállama, köztük Lengyelország nevezett ki, és mivel véleménye az Európa Tanács tagállamai jogállamisággal és demokráciával kapcsolatos kötelezettségeinek leghitelesebb értelmezése; mivel a jelenlegi lengyel kormány közvetlenül kérte a Velencei Bizottság véleményét;
- U. mivel a tisztességes eljáráshoz, az ártatlanság védelméhez és a védelemhez fűződő jogot az Alapjogi Charta 47. és 48. cikke és az EJEE 6. cikke, valamint a lengyel alkotmány 41., 42. és 45. cikke rögzíti;
- V. mivel az Európa Tanács emberi jogi biztosa Lengyelországban tett látogatását követően készített jelentésében arra a következtetésre jutott, hogy a büntetőeljárásról szóló törvény és az ügyészségről szóló törvény közelmúltban elfogadott módosításai veszélyeztethetik a tisztességes eljáráshoz való jog védelmét a büntetőeljárás során, az ártatlanság védelmét és a védelemhez való jogot – különösen azokban az esetekben, amikor nem áll rendelkezésre elegendő garancia a hatalmi visszaélések elkerüléséhez –, valamint a hatalmi ágak szétválasztásának elvét;
- W. mivel az Alapjogi Charta, az EJEE és az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélkezési gyakorlata szerint a nők szexuális és reprodukív egészséghez fűződő joga több emberi joghoz kapcsolódik, többek között az élethez és méltósághoz fűződő joghoz, az embertelen vagy megalázó bánásmódtól való mentességhez fűződő joghoz, az egészségügyi ellátáshoz való hozzáféréshez, a magánélethez, az oktatáshoz fűződő joghoz, valamint a hátrányos megkülönböztetés tilalmához, amint azt a lengyel alkotmány is tükrözi;
- X. mivel a hatékony, pártatlan, hozzáértő és politikailag semleges közzolgálati rendszer a demokratikus kormányzás egyik alapvető eleme, de mivel az új közzolgálati törvény, valamint a lengyel alkotmány 153. cikke sértheti ezt az elvet;
- Y. mivel a lengyel alkotmánybírók a 2016. július 22-én elfogadott jogszabály számos rendelkezését alkotmányellenesnek nyilvánították;
- Z. mivel a lengyel környezetvédelmi miniszter jóváhagyta a białowieźai erdőben folyó fakitermelés növelését célzó tervet; mivel amikor a természetvédelmi nemzeti tanács kifogást emelt a tervvel kapcsolatban, a kormány a tanács 39 tagjából 32-t leváltott; mivel 2016. június 16-án a Bizottság kötelezettségsgzési eljárást indított a białowieźai erdőre vonatkozóan;

2016. szeptember 14., szerda

1. hangsúlyozza, hogy alapvető jelentőségű annak biztosítása, hogy az EUSZ 2. cikkében és a lengyel alkotmányban felsorolt közös európai értékeket maradéktalanul tiszteletben tartsák, és hogy garantálják az Alapjogi Chartában lefektetett alapvető jogokat;
2. megismétli a lengyelországi helyzetről a 2016. április 13-i állásfoglalásában kifejezésre juttatott álláspontját, különösen az Alkotmánybíróság megbénításával kapcsolatban, ami veszélyezteti Lengyelországban a demokráciát, az alapvető jogokat és a jogállamiságot;
3. sajnálatának és aggodalmának ad hangot, hogy ez idáig nem született kompromisszumos megoldás, és hogy a Velencei Bizottság 2016. március 11-i ajánlásait nem hajtották végre; sajnálatának ad hangot, amiért a lengyel kormány nem teszi közzé az alkotmánybíróság valamennyi ítéletét, többek között a 2016. március 9-i és 2016. augusztus 11-i ítéletet sem;
4. üdvözli a Bizottság azon szándékát, hogy konstruktív és termékeny párbeszédet folytasson a lengyel kormánnyal annak érdekében, hogy gyors és konkrét megoldásokat találjanak a jogállamiságot érintő fent említett rendszerszintű fenyegetésekre; hangsúlyozza, hogy a párbeszédnek pártatlannak, bizonyítékokon alapulónak és együttműködőnek kell lennie, ugyanakkor tiszteletben kell tartania az Uniónak és tagállamainak a Szerződésben rögzített hatásköreit, valamint a szubszidiaritás elvét;
5. tudomásul veszi a Bizottság véleményének és az abból következő ajánlásoknak az elfogadását a jogállamisági keretnek megfelelően a lengyelországi helyzet értékelését követően; elvárja, hogy a Bizottság tegye lehetővé a Parlament számára a véleményhez való hozzáférést az Európai Parlament és az Európai Bizottság közötti kapcsolatokról szóló keretmegállapodás II. mellékletében foglaltaknak megfelelően;
6. felszólítja a lengyel kormányt, hogy a lojális együttműködés Szerződésben foglalt elvével összhangban működjön együtt a Bizottsággal, és szorgalmazza, hogy használja ki a Bizottság által lehetővé tett három hónapot arra, hogy a lengyel Szejmben képviselt valamennyi párt részvételével kompromisszumra jussanak a jelenleg zajló alkotmányos válság megoldása érdekében, teljes mértékben tiszteletben tartva a Velencei Bizottság véleményét és az Európai Bizottság ajánlásait;
7. felszólítja a Bizottságot mint a Szerződések őrét, hogy következő lépésként kövesse nyomon a lengyel hatóságok ajánlásokra adott válaszüzeneteket, miközben továbbra is teljes mértékben támogatja Lengyelországot a jogállamiság megerősítését szolgáló megfelelő megoldások megtalálásában;
8. aggodalmát fejezi ki a teljesen működőképes alkotmánybíróság hiánya, valamint a közelmúltban más területeken bekövetkezett, a megfelelő konzultációt nélkülöző gyors jogalkotási fejlemények miatt, és sürgeti a Bizottságot, hogy értékelje az elfogadott jogszabályok összeegyeztethetőségét az elsődleges és másodlagos uniós joggal és azon értékekkel, amelyek az Európai Unió alapul, figyelembe véve a Velencei Bizottság 2016. június 11-i, az Európa Tanács emberi jogi biztosának 2016. június 15-i és a Bizottság 2016. július 27-i, a jogállamiságra vonatkozó ajánlásait, különösen az alábbiak tekintetében:
  - a közszolgálati médiáról szóló törvény, tekintettel arra, hogy a közszolgálati médiát szabályozó olyan keretre van szükség, amely biztosítaná, hogy e média független, pártatlan és pontos tartalmakat közvetítsen, amelyek tükrözik a lengyel társadalom sokszínűségét, valamint az Emberi Jogok Európai Bírósága vonatkozó ítélkezési gyakorlatát és az audiovizuális ágazattal és a médiával kapcsolatos uniós vívmányokat;
  - a rendőrségi törvényt és bizonyos egyéb aktusokat módosító törvény, figyelembe véve, hogy aránytalanul beavatkozik a magánélet tiszteletben tartásához fűződő jogba, és hogy az átfogó tömeges megfigyelési tevékenységek és a polgárok személyes adatainak nagy tömegű feldolgozása összeegyeztethetetlen az EU és az Emberi Jogok Európai Bírósága ítélkezési gyakorlatával;

2016. szeptember 14., szerda

- a büntetőeljárás törvénykönyvet és az ügyészégi törvényt módosító törvény, tekintettel arra, hogy az eljárási jogok, valamint a tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jog tekintetében meg kell felelni az uniós vívmányoknak;
  - a közszolgálati törvényt módosító törvény, tekintettel a lengyel közigazgatás átpolitizálásának kockázatát, amely veszélybe sodorná a közszolgálat pártatlanságát;
  - a terrorizmus elleni törvény, tekintettel arra, hogy súlyos fenyegetést jelent a magánélethez és a véleménynyilvánítás szabadságához való jog vonatkozásában, mivel megfelelő jogi biztosítékok nélkül kiterjeszti a Belbiztonsági Ügynökség hatásköreit;
  - egyéb, aggodalomra okot adó ügyek, mert sérthetik az uniós jogot, az EJEB ítélkezési gyakorlatát és az alapvető emberi jogokat, ideértve a nők jogait is;
9. felszólítja a Bizottságot, hogy rendszeresen, alaposan és átlátható módon tájékoztassa a Parlamentet az előrelépésről és a meghozott intézkedésekről;
10. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek, az Európai Tanácsnak, valamint a Lengyel Köztársaság elnökének.
-